

**CONSILIUL
AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE AUDIOVISUAL
COUNCIL OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
http://www.audiovizual.md

DECIZIA nr. 234

din 15 iulie 2022

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, urmare a sesizării Ministerului Sănătății al Republicii Moldova

În data de 22 iunie 2022, Consiliul Audiovizualului a recepționat sesizarea nr. 20/2229 din aceeași dată din partea Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, prin care comunică despre încălcarea legislației audiovizuale de către serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, și anume: subminându-se eforturilor autorităților de a promova sănătatea, inclusiv vaccinarea.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova susține că la 03 iunie 2022, în cadrul buletinelor de știri de la orele 15:00, 17:00 și 19:00 a fost difuzat un material jurnalistic cu lead-ul: „*La vârsta de câteva luni a rămas cu sechele pentru toată viața din cauza unui vaccin administrat. Este povestea tristă a Oxanei Barbu din Cimișlia, o nouă eroină a proiectului „Femeile vorbesc” cu Adrian Prodan*”, știre plasată și pe pagina „Jurnaltv.md”. Petiționarul adaugă că ulterior, la data de 05 iunie curent, ora 18:00, a fost difuzată istoria integrală a interviului, în cadrul celei de-a 21-a ediții a emisiunii „Femeile vorbesc”, plasată și pe pagina de Youtube a serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”.

În acest context, petiționarul precizează că nu au fost prezentate date care ar confirma că boala protagonistei a survenit în urma administrării unui vaccin. Potrivit specialiștilor, cauzele paraliziei cerebrale sunt multiple: boala poate surveni în timpul sarcinii sau al nașterii, pot fi anomalii genetice sau cromozomiale, infecții sau alte boli ale mamei sau fătului apărute în timpul sarcinii sau în urma complicațiilor în timpul travaliului.

Ministerul Sănătății califică drept eronată informația prezentată, bazată pe o singură sursă – persoana interviuată. Astfel, în materialul jurnalistic nu a fost respectat pluralismul surselor de informare și nu a fost asigurată distincția clară între fapte și opinii.

Totodată, nu s-a ținut cont de prevederile Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, cu privire la verificarea faptelor, mai exact pct. 2.16: „*Jurnalistul verifică, de regulă, informațiile din cel puțin două surse independente una de alta. Jurnalistul publică doar informațiile pe care, în urma verificărilor, le consideră veridice*” și pct. 2.17: „*În cazul în care verificarea informației și a surselor este imposibilă, respectiva informație poate fi făcută publică numai dacă nepublicarea ei poate aduce prejudicii societății. În asemenea situație trebuie indicat faptul că informația nu este verificată*”.

Astfel, instituția de reglementare în domeniul sănătății precizează că această informație eronată și incompletă compromite grav eforturile depuse de autorități pentru protejarea populației țării, în special a copiilor, de bolile prevenibile prin vaccinare. În prezent, Ministerul Sănătății desfășoară o campanie de intensificare a procesului de vaccinare în zece teritorii administrative în care se înregistrează o acoperire vaccinală scăzută. Contrar misiunii mass-media de a consolida inițiativele autorităților, acționând în parteneriat pentru educarea populației și promovarea comportamentelor sănătoase, încălcările admise aduc mari prejudicii politicilor Ministerului Sănătății.

În asemenea circumstanțe, petiționarul constată încălcarea prevederilor art. 13 alin. (1) lit. b); alin. (2); alin. (3); alin. (4) și alin. (5) lit. a) și c) din Codul serviciilor media audiovizuale și pct. 2.16

și 2.17 din Codul deontologic al jurnalistului. Potrivit art. 34 din Constituție, mijloacele de informare în masă, publice sau private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art. 14 din CSMA, Ministerul Sănătății solicită rectificarea sau dezmințirea informației.

Consiliul Audiovizualului, prin scrisoarea nr. 900 din 28 iunie 2022, a solicitat poziția furnizorului de servicii media „REFORMA ART” SRL, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, cu referire la cele menționate în sesizarea Ministerului Sănătății al Republicii Moldova.

Prin scrisoarea nr. 117-R/22-E din 30 iunie 2022, „REFORMA ART” SRL a comunicat Consiliului Audiovizualului următoarele: *„Potrivit afirmațiilor personale ale protagonistei emisiunii, ea a comunicat că i-a fost administrat un vaccin cu circa 33 de ani în urmă, în perioada Uniunii Sovietice, de către un medic care i-a aplicat o doză mărită de vaccin, de la care au apărut acele complicații și a rămas cu sechele pe viață. Nu a fost vizat Ministerul Sănătății și nu aveam cum să-i solicităm opinia acestui minister, atâta timp cât el nici nu exista în perioada administrării vaccinului. Cum putea comenta acest minister o situație ce a avut loc până la apariția sa și de ce s-ar considera acest minister vizat de o informație care nu se referă la el?!”*

Pe de altă parte, informațiile reproduse în sesizarea prezentată constituie niște enunțuri cu privire la fapte expuse nemijlocit de persoane în privința căreia ele s-au întâmplat și care a avut de suferit de pe urma aceluia fapt nefericit, constituind niște adevăruri vociferate de o persoană fizică identificată. Acestea nu au necesitat și nici nu necesită o altă verificare! Încercarea autorității semnatare de a obține sancționarea postului pentru expunerea acelor adevăruri trebuie să fie apreciată ca o tentativă de limitare a libertății de exprimare a persoanei și a postului nostru.

Concretizăm, noi nu am discreditat ideea vaccinării, pe care am susținut-o și promovat-o constant în cadrul campaniei de mediatizare a combaterii maladiei COVID-19, ci doar am reprodus declarațiile unei persoane ce a avut de suferit de pe urma administrării unei doze necorespunzătoare de vaccin, fapt ce s-a produs cu peste 33 de ani în urmă!

Calificarea acestor pretinse acțiuni prin prisma art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale nu are raționament juridic atât timp cât nu poate fi vorba despre existența unei abateri în sensul legii date.

În aceste împrejurări și circumstanțe reiterăm asupra văditei netemeinicii a acuzațiilor aduse și solicităm respingerea sesizării ca vădit neîntemeiată”.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, Consiliul Audiovizualului a monitorizat serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” prin prisma celor invocate de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.

Rezultatele monitorizării au atestat că la data de 03 iunie 2022, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat, în cadrul buletinelor informative de la orele 15:00, 17:00 și 19:00, un material jurnalistic cu titlul: *„Bătută de soartă și de soț – Din cauza unui vaccin administrat, Oxana Barbu a rămas cu sechele pentru toată viața și a trăit cu un soț care o bătea”*. Subiectul dat este, de fapt, promo pentru emisiunea „Femeile vorbesc” din 05 iunie 2022, difuzată la „Jurnal TV”: *„...este povestea tristă a Oxanei Barbu din Cimișlia, o nouă eroină a proiectului „Femeile vorbesc” cu Adrian Prodan. Întreagă istorie o aflați duminică, cu începere de la ora 18:00”*.

Prin urmare, Consiliul Audiovizualului a efectuat monitorizarea programului audiovizual „Femeile vorbesc”, difuzat la data de 05 iunie, ora 18:00 (durată: 52 min. 46 sec.). În debutul programului, prezentatorul menționează: *„Vorbim despre Oxana Barbu, care este o adevărată luptătoare. La o vârstă de câteva luni a rămas cu sechele din cauza unui vaccin administrat, a fost bătută de către soț, iar acum crește de una singură un copil”*. Pe parcursul programului, eroina vorbește atât despre boala cu care se confruntă, urmare a unui vaccin administrat la o vârstă foarte

fragedă – paralizie cerebrală infantilă, cât și despre viața de familie, perioada de studii și relația cu cei din jur, prin prisma problemelor de sănătate pe care le are.

Astfel, în discuția cu prezentatorul, protagonistul a dezvăluit mai multe detalii privind cauza afecțiunilor pe care le are:

- „Oxana, am văzut că ai probleme de deplasare. Ce s-a întâmplat cu tine?
- Noi, fiind un frate și o soră, la vârsta de trei luni ni s-a administrat o doză de vaccin și așa cum noi am fost doi trebuia să ni se administreze o doză la doi, dar nouă ni s-a administrat câte o doză. Medicii au spus că eu, fiind fetiță, am fost mai puternică decât fratele meu. El nu a rezistat.
- El a murit?
- Da, după trei luni.
- Dar tu ai rămas cu sechele. Ce s-a întâmplat cu corpul tău?
- Este un pic deformat.
- Dar medical, ce probleme ai?
- Medical, e paralizie cerebrală infantilă, ceea ce eu nu prea simt, dar mă rog, certificatul medical își spune amprenta.
- Dar ce fel de vaccin ți s-a făcut?
- Sinceră să fiu acum nu îmi mai amintesc.
- Mama ți-a povestit când deja tu erai mare, cum medicii v-au ajutat atunci pe tine și fratele tău, au intervenit prompt?
- Da. Pe ambii ne-au adus la spitalul raional.
- Au făcut tot posibilul?
- Da. Au făcut tot posibilul.
- Dar nu a fost posibil ca fratele tău să fie salvat?
- Nu, pentru că doza a fost prea puternică pentru el.
- Cum crezi tu, sau poate mama ți-a zis, cine este de vină pentru ceea ce s-a întâmplat?
- Medicul de familie.
- El mai activează și acum?
- Da.
- Dar mama s-a adresat la poliție?
- Bineînțeles, dar nu a fost întreprinsă nicio măsură.
- E doamnă?
- Da.
- Ea continuă să activeze?
- Exact.
- Oamenii din sat cunosc?
- Sigur că da, pentru că nu doar eu am suferit de pe urmele așa-zisului medic.
- Au mai fost persoane?
- Exact, sunt unii cu probleme mai grave decât mine.
- Dar poate preparatul vaccinului era problema, nu medicul?
- Nu.
- (...)Medicii au dat diagniza încă atunci când erai micuță?
- Da.
- Mama a acceptat sau mereu a luptat?
- A luptat ca să-mi fie bine.
- Din cauza acestor probleme de sănătate, ce îți este cel mai greu să faci?
- Dacă sincer, nimic. Totul îmi pare ușor. (...) dificultăți, dacă sincer, nu întâlnesc.
- (...) Copilăria ta a fost afectată de problemele de sănătate pe care le ai?
- Nu, pentru că eu toate acestea le vedeam ca pe o lecție. Mă vedeam așa cum sunt eu.
- Ai frecventat grădinița?
- Nu, pentru că începusem să citesc și singură. (...) nu am mers pentru că iarăși, era un stereotip.

- (...) *Părinții nu te-au dus la grădiniță sau cei de la grădiniță nu au vrut să te primească?*
- *De la grădiniță nu au vrut să mă primească (...).*
- *Dar tu erai același copil, doar că aveai probleme de sănătate.*
- *Exact, doar că eu mă deplasam un pic mai greu.*
- *Și părinții deja au acceptat situația și te-au ținut acasă?*
- *Exact.*
- *Dar tu, fiind copil, cât de greu îți era văzând că alți copii de vârsta ta merg la grădiniță?*
- (...) *De la început a fost greu, până când am acceptat că asta este. Am înțeles că nu sunt eu prima și ultima. Și înțelegeam că este ceva firesc ca oamenii să nu te înțeleagă.*
- *Dar copiii din mahala se jucau cu tine? Nu te marginalizau?*
- *Exact, chiar cu unii dintre ei suntem prieteni până în ziua de astăzi.*
- *Au fost dintre cei care te-au numit într-un fel sau altul?*
- *În mahala, nu.*
- *Dar în sat?*
- *În sat mă vorbeau pe la spate, dar mă făceam că nu-i aud.*
- *La școală ai mers? De ce la Hâncești și nu în satul de baștină?*
- *Pentru că erau odată școlile astea specializate (...).*
- *La școala din sat nu ai mers, la fel că nu te-au primit cei de acolo?*
- *Nu că nu m-au primit, dar eram marginalizată de unii din ei.*
- *Și părinții au vrut cumva să te protejeze și te-au dus la o școală specializată?*
- *Exact.*

În continuare, eroina programului Oxana Barbu vorbește despre relația sa cu cele trei surori, cu fostul soț și familia acestuia, despre dorințele și viziunile sale pentru viitor și modul în care încearcă să se încadreze în societate, în condițiile afecțiunii de sănătate pe care le are.

Tot aici, protagonista a enumerat atât eșecurile și regretele trecutului, cât și planurile optimiste pentru viitorul frumos pe care îl vede alături de copilul său. Eroina s-a arătat mândră de faptul că scrie proză și are două cărți deja publicate.

Urmare a rezultatelor monitorizării este de menționat că Legea nr. 64 din 23.04.2010 *Cu privire la libertatea de exprimare*, și anume art. 3 alin. (1), statuează: „*Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei*” și alin. (2): „*Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează*”.

De asemenea, art. 13 alin. (1) lit. b) din Codul serviciilor media audiovizuale, invocat de petiționar, prevede: „*În virtutea dreptului fundamental la informare, furnizorii de servicii media trebuie să respecte următoarele exigențe: b) să informeze cu privire la un fapt sau un eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință*”.

Așadar, protagonista emisiunii a menționat că această diagnoză i-a fost stabilită la o vârstă foarte fragedă, de doar câteva luni, urmare a administrării unui vaccin. Femeia a vorbit despre evenimentele din viața sa așa cum le consideră și percepe personal. Astfel, lipsa imparțialității și a bunei-credințe, în acest caz, nu poate fi constatată.

Este de specificat că în conținutul programului audiovizual „*Femeile vorbesc*” nu au fost difuzate date cu caracter personal sau informații care ar putea identifica unele persoane sau instituții vizate în acest caz, a căror poziție furnizorul de servicii media ar urma să o prezinte.

În cadrul dezbaterilor publice, președinta Consiliului Audiovizualului, Liliana Vițu-Eșanu, a declarat că nu vede cum s-ar fi adus un prejudiciu Ministerului Sănătății, dat fiind faptul că este vorba despre un vaccin administrat în perioada sovietică, odată ce însăși protagonista susține că urmările sunt din vina medicului și nu a vaccinului administrat.

În acest context, vicepreședinta Consiliului Audiovizualului, Ana Gonța, a precizat că, atâta timp cât în cadrul programului nu au fost prezentate date cu caracter personal care ar putea identifica medicul implicat în soarta protagonistei programului, nu vede devieri comise de furnizorul dat.

La rândul său, membrul Consiliului Audiovizualului, Ruslan Mihalevschi, a declarat că tematica acestui program audiovizual nu este despre vaccinare, ci despre soarta unei doamne, mai mult, protagonista a precizat că vina o poartă, în totalitate, medicul.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, **Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” (PRO (7) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

2. A respinge sesizarea nr. 20/2229 din 22 iunie 2022 din partea Ministerului Sănătății al Republicii Moldova (PRO (7) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA).

3. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale, prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

4. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

5. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU